

Số: 103 /CV-VASEP

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 11 tháng 10 năm 2024

V/v báo cáo, kiến nghị giải quyết bất cập,
vướng mắc về thuế của DN thủy sản

Kính gửi: - Tổng cục Thuế

Đồng Kính gửi: - Bộ Tài chính
- Hội đồng Tư vấn Cải cách TTHC của Thủ tướng

Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam (**VASEP**) và các doanh nghiệp (DN) thủy sản hội viên xin chân thành cảm ơn Tổng cục Thuế và Bộ Tài chính đã luôn quan tâm, hỗ trợ cho sự phát triển của ngành thủy sản, cộng đồng Doanh nghiệp (DN) và Hiệp hội VASEP trong nhiều năm qua.

Hiệp hội VASEP nhận được phản ánh của các doanh nghiệp hội viên tại tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu về một số vướng mắc về thuế. Cụ thể như sau:

Thời gian gần đây Cục Thuế tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu đã có tổ chức thanh, kiểm tra thuế cho giai đoạn 2016-2017 tại một số DN chế biến thủy sản xuất khẩu trên địa bàn tỉnh. Quá trình thanh, kiểm tra đã phát hiện các DN chế biến thủy sản **kê khai** một số tàu thuyền đánh bắt hải sản **chưa có giấy phép khai thác**. Cục Thuế đã loại tất cả chi phí thu mua nguyên liệu từ những tàu thuyền này vì xem đó là chi phí không hợp lý, hợp lệ.

Hậu quả là các DN chế biến thủy sản bị truy thu thuế TNDN **20%** trên toàn bộ chi phí nguyên liệu đầu vào mua từ các tàu cá này và bị phạt chậm nộp (tính từ năm 2016-2017 đến nay) cũng tương đương **20% nữa**. Nghĩa là DN chế biến phải đóng thêm khoản thuế TNDN và phạt chậm nộp khoảng bằng 40% chi phí nguyên liệu. Điều này có nguy cơ dẫn đến các doanh nghiệp chế biến thủy sản rơi vào tình trạng vô cùng khó khăn. Về vấn đề này, Hiệp hội VASEP xin trình bày thực tiễn của Ngành hàng và có một số ý kiến như sau:

Phần lớn DN chế biến thủy sản xuất khẩu thu mua nguyên liệu qua các cơ sở thu mua (thường gọi là **nậu vựa**), với sự giám sát về chất lượng, chủng loại của các nhân viên thu mua của doanh nghiệp. Nhân viên này đại diện DN ghi rõ số tàu khai thác, ngày cập cảng... Trong thực tế hầu hết ở Việt Nam, các **nậu vựa** là chủ thể tạm ứng vốn để mua vật tư, nhiên liệu cho các chuyến biển, nên nguyên liệu hải sản của quá trình khai thác được các chủ tàu bán lại cho các **nậu vựa** để bù trừ một phần chi phí tạm ứng trước đó cho chuyến biển.

Chủ **nậu vựa** mua lại toàn bộ nguyên liệu thủy sản khác nhau của tàu đó, tiến hành phân loại cá theo chủng loại và mức chất lượng rồi bán cho DN chế biến theo số lượng và chất lượng mà DN đã đặt hàng. Như vậy vai trò trung gian của các cơ sở thu mua (**nậu vựa**) là cần thiết vì làm chức năng phân loại sản phẩm và phân phối đến đúng các DN.

Theo phản ánh của các DN thì vào giai đoạn 2016-2017, thì phần lớn các cơ sở thu mua (**nậu vựa**) đã đăng ký giấy phép kinh doanh thì có xuất hóa đơn tài chính cho DN, nhưng vẫn còn một số nậu vựa chưa đăng ký giấy phép kinh doanh nên không xuất được hóa đơn tài chính mà họ chỉ làm bằng kê mua bán theo mẫu **01/TNDN** của Thông tư 96/2015/TT-BCT.

Bên cạnh đó, theo qui định của pháp luật thì DN không có quyền kiểm tra giấy phép khai thác của tàu thuyền đánh bắt hải sản. Quyền cấp và kiểm tra giấy phép khai thác thuộc về các cơ quan thẩm quyền của Nhà nước như Bộ Đội Biên phòng, Chi cục kiểm ngư, Chi cục Thủy sản, Ban quản lý cảng cá... Khi DN mua nguyên liệu qua **nậu vựa** thì DN chỉ biết

căn cứ vào các thông tin tự khai của các **nhà vua**, có sự giám sát của nhân viên thu mua của DN khi thu mua nguyên liệu.

Với trường hợp DN mua nguyên liệu trực tiếp từ tàu khai thác: do ngư dân không có hóa đơn nên khi mua nguyên liệu, DN đã thực hiện theo hướng dẫn của Bộ Tài chính tại Thông tư 96/2015/TT-BTC lập bản kê **01/TNDN** với đầy đủ các mục khai báo: ngày tháng năm mua hàng, thông tin người bán (họ tên, địa chỉ, CMND), thông tin hàng hóa mua vào (tên mặt hàng, số lượng, đơn giá, tổng giá thanh toán). Tại mẫu số 01/TNDN **không quy định khai báo các giấy tờ khác (như giấy phép khai thác, giấy chứng nhận an toàn thực phẩm, đăng kiểm...)** nên thời điểm đó, DN không đề nghị chủ tàu cá cung cấp cũng như không khai thông tin này ở mẫu số 01/TNDN. Do vậy, chúng tôi thấy rằng không có cơ sở pháp lý để cơ quan thuế cho rằng đây là lỗi của DN chế biến vì không kiểm tra tàu có giấy phép khai thác hợp pháp hay không để thu thuế và phạt chậm nộp các DN.

Một thực tiễn nữa là, việc thanh kiểm tra cho giai đoạn 2016-2017 của Cục thuế - tức là đã 8 năm, nên có những tàu khai thác đã không còn hoạt động, hoặc chủ tàu đã chuyển nghề hay chuyển đi nơi khác sinh sống hoặc thậm chí đã chết. Thêm vào đó ngư dân, chủ tàu là lao động chân tay, trình độ dân trí thấp, chủ yếu làm việc trên biển nên họ cũng không quen (hoặc không làm) việc ghi chép và lưu trữ chứng từ mua bán hải sản cho các DN. Do đó, giờ DN có đi gặp ngư dân để xác minh lại thông tin 8 năm trước (2016-2017) đã bán hải sản cho DN thì ngư dân cũng không thể nhớ để xác minh đúng & đầy đủ cho DN.

Vì tầm quan trọng của vấn đề, Hiệp hội VASEP trân trọng báo cáo và kiến nghị Tổng Cục thuế một số nội dung như sau:

1. Xem xét và tháo gỡ cho các DN thủy sản tại Bà Rịa-Vũng Tàu việc Cục Thuế địa phương thực hiện thanh, kiểm tra đồng thời các giấy tờ (*giấy phép khai thác...*) của tàu cá trong giai đoạn 8 năm trước (2016-2017) để quyết định chi phí nguyên liệu của DN là hợp lý hay không khi mà các văn bản QPPL của ngành thuế cũng như mẫu 01/TNDN không có các quy định hoặc dẫn chiếu cụ thể tới các giấy tờ này.
2. Ban hành hướng dẫn chi tiết về các hồ sơ chứng từ cần thiết đối với các lô nguyên liệu mà DN thủy sản thu mua (DN mua nguyên liệu của ngư dân khai thác, mua từ cơ sở thu mua), để Cục thuế các địa phương triển khai đồng bộ & phù hợp.
3. Ngành thuế cần tăng cường thanh, kiểm tra việc hoàn thuế VAT cho các DN xuất khẩu trong khoảng 3 năm. Vì nếu để đến 7-8 năm là quá dài với rất nhiều sự đổi thay về cơ chế chính sách của Nhà nước cũng như nhân sự của DN và công việc, đời sống của ngư dân.

Hiệp hội VASEP trân trọng báo cáo và kính mong nhận được hỗ trợ của Tổng cục Thuế để cộng đồng DN chế biến thủy sản xuất khẩu tháo gỡ được bất cập, tiếp tục ổn định sản xuất và xuất khẩu.

Trân trọng cảm ơn và kính chào./

Nơi nhận:

- Như trên;
- Chủ tịch HH, các PCT HH;
- BCH & BKT HH;
- VPĐD HH tại Hà Nội;
- Lưu VP HH.

**TU. CHỦ TỊCH HIỆP HỘI
TỔNG THƯ KÝ**

Trương Đình Hòa